

Vabariigi Valitsuse 7. märtsi 2019. a määruse nr 21
„Maksukohustuslaste registri põhimäärus“
muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse maksukorralduse seaduse § 17 lõike 2 alusel. Nimetatud sätte kohaselt asutab maksukohustuslaste registri (edaspidi *MKR*) ja selle põhimääruse kehtestab Vabariigi Valitsus. Sama seaduse § 17 lõike 6 järgi on MKR-i vastutav töötaja Maksu- ja Tolliamet (edaspidi *MTA*).

Eelnõuga luuakse MKR-i uus alamregister – tööjõumaksude riskianalüüsi rakendus. Seejuures sätestatakse nimetatud alamregistri andmekoosseis, andmeallikad, andmete säilitamise tähtaeg ja infosüsteemi turvaklass. Kavandatu jõustumisel kuulub MKR-i koosseisu kokku 62 alamregistrit (tänapäeval – 61).

Samuti korrigeeritakse alamregistreid¹ AITA, APEX-TTK, MARE, MTRV, APEX-TELLER, MIKO, MORE, NAP, TAGATISED, TÖR ja TTKI andmekoosseise. Lisaks korrastatakse viiteid maksukorralduse seaduse §-le 17 selle sätte 25. aprillist 2026. a kehtivas redaktsioonis, samuti üldise andmehalduse norme (infosüsteemi turvaklassi kohaldamist ja e-tolli koosseisu puutuvast) ning alamregistreid EVK, HAMPI ja TÖR andmete haldust sätestavat. Ühtlasi laiendatakse kolme korrakaitseorgani juurdepääsu MKR-i andmetele – seda küll üksikute rakenduste osas. Tehakse ka terminoloogilisi ja keelelisi parandusi.

Paljud muudatused – eeskätt alamregistreid andmekoosseisudes – tulenevad AKI ja RIA poolt nende andmekogude andmete teabevärvast (endine RIHA) registreerimise menetluse käigus esitatud märkustest, samuti MTA teenusejuhtide tähelepanekutest teenuste kureerimisel. Samas tuleb rõhutada, et oluline muudatus alamregistri MTRV puhul lähtub maksualase teabevahetuse seaduse, maksukorralduse seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seadusest (halduskoostöö direktiivi ülevõtmine) (edaspidi *maksualase halduskoostöö seadus*; ka [795 SE](#))².

Isikute halduskoormus ei kasva (küll ei saa välistada mõnda üksikjuhtumit – vt täpsemalt siinse dokumendi p 5.1.) Arvestades MKR-i põhimääruse olemust – tegemist on eeskätt MTA-le suunatud ameti andmehaldust reguleeriva õigusaktiga – saab isikute halduskoormus objektiivselt kasvada või väheneda ainult alamregistreid TÖR ja TTKI seoses. Eelõeldu tuleneb asjaolust, et seadusega on pandud tööd võimaldavatele isikutele oma töötajate registreerimise kohustus ning ehitusvaldkonnas tegevatele ettevõtjatele töövõtuahelast teatamise ja ehitusplatsil viibimise registreerimise kohustus – esitatavad andmed eelnimetatud kohustuste täitmiseks kehtestatakse aga MKR-i põhimäärusega. Kuigi käesolevalt lisatakse alamregistrisse TÖR esitamisele kuuluvate andmete hulka küll üks uus tingimuslik andmeelement, on antud tingimus eeldatavalt kohaldatav – millest tulenevalt ka kohustus täita

¹ Siin ja edaspidi kasutatakse käesolevas tekstis valdavalt MKR-i alamregistreid **ametlikke** lühendeid, mis on sätestatud [Maksukohustuslaste registri põhimäärus](#) §-de 6–56 lõigetes 1.

² Vastu võetud 25. märtsil 2026. a. Kättesaadav <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/2d47a57c-aa7a-4146-9263-93d4c830540f/maksualase-teabevahetuse-seaduse-maksukorralduse-seaduse-ja-tulumaksuseaduse-muutmise-seadus-halduskoostoo-direktiivi-ulevotmine/>.

vastav andmeväli – seoses valitsussektoriga. Seesama situatsioon erasektoris on pigem harvaesinev, millest tulenevalt ei oleks põhjendatud jätta ära (vastukaaluna uue andmevälja kehtestamisele) mõni olemasolev andmeväli. Samuti ei oleks põhjendatud uue andmeelemendi kehtestamisest loobumine, kuna kõnealuse kohustusega minimeeritakse riski, et maksuhaldur tülitab mitteasjaomast isikut – tekitades talle põhjendamatu halduskoormust. Vt ka siinse dokumendi osa 2 alamregistri TÖR muudatusi käsitleva punkti juures.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Rahandusministeeriumi maksu- ja tollipoliitika osakonna peaspetsialist Artur Lundalin (e-post artur.lundalin@fin.ee) ning MTA juriidilise osakonna õigusloome jurist Eero Kosk (e-post eero.kosk@emta.ee). Ühtlasi osalesid eelnõu ja seletuskirja koostamisel MTA juriidilise osakonna õigusloome juristid Hannele Hummel (e-post hannele.hummel@emta.ee) ja Reelika Tammiste (e-post reelika.tammiste@emta.ee) vastavalt alamregistrid TÖR ja TTKI käsitlevas, samuti mitmed teised MTA teenistujad ameti erinevatest osakondadest.

Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna õigusloome valdkonna juht Virge Aasa (e-post virge.aasa@fin.ee). Eelnõu toimetas keeleliselt personali- ja õigusosakonna keeleteimetaja Heleri Piip (e-post: heleri.piip@fin.ee).

1.3. Märkused

Eelnõuga muudetakse Vabariigi Valitsuse 7. märtsi 2019. a määrust nr 21 „Maksukohustuslaste registri põhimäärus“ (siinses dokumendis *MKR-i põhimäärus*) 23. veebruari 2026. a redaktsioonis (RT I, 20.02.2026, 21).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõus tehakse MKR-i põhimääruses järgmised muudatused:

Punktides 1–3 korrigeeritakse MKR-i põhimääruse preambulit ning § 1 punkti 1 ja § 3 punkti 1 sissejuhatavaid lauseosaid tulenevalt 25. aprillil 2026. a jõustunud maksualase teabevahetuse seaduse, maksukorralduse seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse (halduskoostöö direktiivi ülevõtmine)³ § 2 punktist 1, millise sättega kehtestati maksukorralduse seaduse § 17 maksukohustuslaste registri kohta uues redaktsioonis. Käesolevalt on eesmärk viia MKR-i põhimääruses sisalduvad viited MKS §-le 17 vastavusse nimetatud sätte tänase tekstiga.

Punktiga 4 muudetakse MKR-i põhimääruse § 5, eemaldades e-tolli alamregistrite seast alamregistrid MIKO ja LUBA.

Mitterahaliste kohustuste rakenduse (MIKO) ning tolli-, aktsiisi- ja käibemaksu valdkonna lubade süsteemi (LUBA) eemaldamine MKR-i põhimääruse §-s 5 (E-toll) sätestatud alamregistrite kataloogist tuleneb asjaolust, et võrreldes 2019. aastaga, mil kehtestati MKR-i põhimääruse tänane redaktsioon, on aja jooksul oluliselt vähenenud MIKO ja LUBA roll tollivaldkonna teenindamisel. Vt siinkohal näiteks MKR-i põhimääruse § 81², millise sättega viidi 2022. aastal LUBA andmekoosseisu hulga välja suur hulk tollivaldkonna andmekategooriaid, samuti käesoleva eelnõu punkte, millega vähendatakse tollivaldkonna andmekategooriaid MIKO andmekoosseisus. Kuivõrd MIKO ja LUBA on minetamas oma algset tähendust tollivaldkonna teenindamisel, siis (andme)halduse läbipaistvuse vaates ei ole

³ [Maksualase teabevahetuse seaduse, maksukorralduse seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seadus \(halduskoostöö direktiivi ülevõtmine\)](#).

kohane käsitleda neid alamregistreid jätkuvalt osana e-tolli andmekogust (*tolliseaduse § 13*). Praktikas taandub küsimus MTA sisepädevusele, kuivõrd siinse muudatuse järgselt on MIKO ja LUBA eest vastutav osakond MTA-s mitte tollikorralduse osakond, vaid aktsiiside osakond, millisel osakonnal on kõnealustesse alamregistritesse kogutavate andmete töötlemisega suurem kokkupuude. Alamregistritesse MIKO ja LUBA kogutavate andmete töötlemise regulatsioonis ei muutu põhimõtteliselt midagi, st andmete turvaklass ja nende säilitamise tähtaeg jääb samaks. Küll võib tuua esile, et kui seni said selleks õigustatud asutused kõnealustest alamregistritest andmeid MKR-i põhimääruse § 62 lõike 3 alusel (koostoimes tolliseaduse § 13 lõikega 2), siis edaspidi on juurdepääsu aluseks MKR-i põhimääruse § 62 lõike 1 punkt 4 (koostoimes MKS §-ga 29) – milline muutus ei ole aga sisuline, vaid tehniline⁴.

Punktiga 5 muudetakse MKR-i põhimääruse § 10, milles tehakse automaatse teabevahetuse rakenduse puhul järgmised muudatused:

- muudetakse alamregistri nimetus tulu- ja kapitalialase teabe automaatse vahetuse rakenduseks, rõhutades selle alamregistri fookust, vältimaks segadusi koostoimes MKR-i põhimääruse §-s 33 nimetatud maksualase teabevahetuse rakendusega, mille puhul toimib samuti *automaatne teabevahetus*. Rakenduse ametlik lühend (AITA) jääb samaks.
- lõike 2 punktis 1 sedastatakse partnerriikide pädevatelt asutustelt laekuvad andmed mitte andmeelementide loetlemise kaudu, vaid viitena konkreetse direktiivi artiklile ja lõikele, mis võimaldab paremini tagada ette nähtud andmekoosseisu ajakohasust (kooskõla EL reeglitega). Eelöeldut toetab asjaolu, et alamregistrisse AITA laekuvad andmed ainult välisriikide maksuasutustelt – isikutelt mitte – ja seda direktiiviga sedastatud vormingus.
- lõike 2 punktis 2 nähakse ette, et rakenduses töödeldakse mitte ainult partnerriikide pädevatelt asutustelt laekuvat teavet, vaid ka seda teavet, mis on edastatud MTVS alusel Eesti maksuhaldurilt välisriigi maksuasutusele.

Punktis 6 jäetakse MKR-i põhimääruse § 20 lõike 2 punktis 1 alamregistri APEX-TTK andmekoosseisust välja viide deklaratsiooni esitanud füüsilise isiku nimele, kuna baastabelites salvestatakse vaid isikukood.

Punktidega 7 ja 8 muudetakse MKR-i põhimääruse § 32¹ lõiget 2, millega viiakse MKR-i põhimääruse § 5¹ kohaselt maamaksu infosüsteemi kuuluva alamregistri MARE andmekoosseis kooskõlla maamaksuseaduse (edaspidi *MaaMS*) alltoodud sätete alusel kogutavate andmete vaates:

a) andmekoosseisu hulka lisatakse maamaksu summa aastase suurenemise piirmäär (piirmäär protsent ning kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu asjaomase määruse number ja kuupäev)

- MaaMS § 8¹ lõige 1 – *Kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu kehtestab määrusega maamaksu aastase suurenemise maksimaalse piirmäära vahemikus 10–100 protsenti hiljemalt maksustamisperioodile eelneva aasta 1. oktoobriks.*

ja sellest tulenevalt –

- MaaMS § 8¹ lõige 2¹ – *Maamaksu summa aastase suurenemise piirmäär kehtestamise või muutmise korral sisestab kohaliku omavalitsuse üksus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud maamaksu summa aastase suurenemise piirmäär **maamaksu infosüsteemi** hiljemalt maksustamisperioodile eelneva aasta 2. oktoobriks. /.../;*

⁴ Vrdl siinkohal MKR-i põhimääruse § 62 lõike 3 punktid 4 ja 5 ning MKS § 29 punktid 1 ja 2.

b) andmekooseisu hulka kuuluva maksusoodustuste alase teabe puhul tuuakse lisaks esile viide MaaMS § 11 lõikes 1 sätestatud alusele ning sedastatakse ka kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu asjaomase määruse number ja kuupäev

- MaaMS § 11 lõige 1 – *Kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu võib määrusega kehtestada käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ sätestatud tingimustel kodualuse maa maksusoodustuse kuni 1000 eurot hiljemalt maksustamisperioodile eelneva aasta 1. oktoobriks.*

ja sellest tulenevalt –

- MaaMS § 11 lõige 8¹ – *Maksusoodustuse kehtestamise või muutmise korral sisestab kohaliku omavalitsuse üksus käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 5 ja 6 nimetatud maksusoodustuse **maamaksu infosüsteemi** hiljemalt maksustamisperioodile eelneva aasta 2. oktoobriks. /.../*

Kõik eeltoodud seadusesätted kehtivad MaaMS-s alates 1.märtsist 2025.a vastavalt 19.juunil 2024.a vastu võetud maamaksuseaduse muutmise seaduse⁵ § 2 lõikele 4.

Punktis 9 tehakse maksualase teabevahetuse rakenduse puhul (MKR-i põhimääruse § 33) järgmised muudatused:

- lõikes 1 muudetakse alamregistri ametlikku lühendit, kehtestades lühendina kirjamärkide võimalikult lühikese järjendi (FATCA/DAC2/CRS/CbC/DAC6/DAC7 > MTRV), mis võrreldes tänasega peaks olema põhimääruse lugejale hoomatav. Samas ei saa eitada, et nn dac'id⁶ hõlbustavad puudutatud isikutel ja ametnikel arusaamist, millega ühel või teisel puhul tegemist on. Sellest tulenevalt tuuakse need akronüümid esile järgmises lõikes.
- lõikes 2 struktureeritakse alamregistri jaotised loogiliselt alam-alamregistritesse. Seejuures lähtutakse MKR-i põhimääruse § 2 lõikest 1, mille kohaselt *alamregistri koosseisu võivad kuuluda selle alamregistri alamregistrid*. Samas on perspektiivis (MKR-i põhimääruse uue teksti koostamisel 2027.a) kavas siinsed alam-alamregistrid sätestada eraldi alamregistritena, st MKR-i põhimääruse eraldi paragrahvides.
- lõigetes 3–7 tuuakse detailselt esile, et rakendustesse kogutakse mitte ainult MTVS alusel vastavalt rahandusministri asjaomasele määrusele⁷ Eesti isikutelt laekuvat teavet, samuti teatud juhtudel isikute registreerimise kohta käivat infot, vaid ka partnerriikide pädevatelt asutustelt laekuvat teavet. Samuti talletatakse rakendustes seda teavet, mis on edastatud MTVS alusel Eesti maksuhaldurilt välisriigi maksuasutusele.
- võrreldes alamregistri MTRV senise sisulise andmekooseisuga tuuakse lõikes 7 esile uus valdkond – krüptovara teabe automaatse vahetusega seonduv. See tuleneb maksualase halduskoostöö seadusest, millega võetakse üle võetakse üle Nõukogu direktiiv (EL) 2023/2226, millega muudetakse direktiivi 2011/16/EL maksustamisalase halduskoostöö kohta (ELT L, 2023/2226, 24.10.2023)⁸. Täpsemalt vt seaduseelnõu [795 SE Seletuskiri docx](#), lk 5–30.

Punktis 10 muudetakse MKR-i põhimääruse § 34 lõike 2 punkti 2 alamregistri APEX-TELLER kohta, luues maksukohustuslasele võimaluse määrata, millistele õigustatud isikutele

⁵ Maamaksu muutmise seadus. RT I, 30.06.2024, 1.

Kättesaadav <https://www.riigiteataja.ee/akt/130062024001DAC>

⁶ DAC on lühend ingliskeelsest terminist *Directive on Administrative Cooperation* (halduskoostöö direktiiv). Arv lühendi DAC järel tähistab täiendust nõukogu direktiivile 2011/16/EL maksustamisalase halduskoostöö kohta. Iga uus arv laiendab seda, millist teavet maksuasutused omavahel automaatselt jagama peavad.

⁷ Rahandusministri 19.mai 2015.a määrus nr 16 [Maksualase teabevahetuse seadusest tulenevate deklaratsioonide vormide ja andmekooseisude ning nende esitamise ja täitmise korra kehtestamine](#)

⁸ Direktiiv on kättesaadav Eur-Lex andmebaasis aadressil: [Direktiiv - EL - 2023/2226 - EN - EUR-Lex](#)

ja kontodele saab esitada taotlusi tagastamisele kuuluvate summade tagastamiseks. Muudatus puudutab nii maksukohustuslast ennast kui ka tema esindajat. Õigustatud isikute määramise eesmärk on eeltäita taotluse andmed ja piirata taotluse esitamine ainult eelnevalt kinnitatud isikutega. Kasutajad, kellel on õigustatud isikute haldamise õigus, saavad lisada rakendusse nii juriidilisi kui ka füüsilisi isikuid, kelle panga- ja ettemaksukontole soovitakse raha kanda. Eelnimetatud õigusega kasutajad vastutavad listi kantud andmete õigsuse ja ajakohasuse eest.

Tänapäevase lahendusega tuleb MTA e-teenuste keskkonnas (*e-MTA*) tagastus- ja ümberkandetaotlusi esitades täita iga taotlus käsitsi selleks vajalike andmetega. See suurendab vigade riski, mis võib takistada summa jõudmist õigesse kohta.

Praeguse lahendusega saab maksukohustuslane otsustada, kas lubada oma esindajal tagastus- ja ümberkandetaotlusi esitada. Kui lubab, saab ta määrata, kas taotlused esitatakse ainult tema enda pangakontole või ka vabalt valitud kontole. Taotluse vormidel saab saaja pangakonto numbri täita oma äranägemise järgi nii isikule endale tagastamisel kui ka juhul, kui on antud õigus tagastada vabalt valitud kontole. Kuigi alates 9. oktoobrist 2025.a peavad euroala pangad kontrollima, et saaja nimi vastaks kontonumbrile, on esindajal kui taotluse vahetult esitajal võimalus kuritarvitada talle antud õigust ja väärkasutada esindatava isiku rahalisi vahendeid. Praktikas on tuvastatud juhtumeid, kus raamatupidajad on kasutanud neile antud õigust ebaausalt, kandes ettevõtte ettemaksukontolt raha endaga seotud ettevõtete või kolmandate isikute pangakontodele.

Kui maksukohustuslasel on võimalik määrata, millistele õigustatud isikutele ja kontodele tema esindajad taotlusi esitavad, siis juhul, kui esindaja isikutuvastusvahendid peaksid sattuma kolmandate isikute valdusesse, ei ole võimalik maksukohustuslase raha kanda mujale kui eelnevalt määratud kontodele (v.a juhul, kui esindajale ei ole antud õigustatud isikute haldamise õigust). Täna isikute ja kontode ettemääramise võimalus puudub, mistõttu esineb risk, et kelmid vm ebaausalt tegutsejad saavad maksukohustuslase raha tema ettemaksukontolt kätte.

Kokkuvõttes vähendab muudatus kuritarvituste riski, kuna tagastatavate summade taotlusi saab esitada üksnes ette määratud õigustatud isikutele ja kontodele. Ühtlasi lihtsustab muudatus taotluste vormide täitmist, tagab suurema läbipaistvuse ja kontrolli tagastatavate summade taotluste üle ning kaitseb maksukohustuslase varalisi huve.

Punktid 11 ja 12 käsitlevad MKR-i põhimääruse § 36 lõikes 2 alamregistri MIKO andmekoosseisu. See viiakse vastavusse tegeliku olukorraga, kuivõrd erinevate tollivaldkonna ladude – ajutise ladustamise koha, tollilao ja vabatsoonis tegutsemise koha – arvestuse aruandeid MIKO-sse enam ei esitata. Need aruanded esitatakse rahandusministri kehtestatud täpsustavate juhiste⁹ kohaselt alamregistrisse LAAK (*MKR-i põhimääruse § 32*).

Punktidega 13–15 muudetakse MKR-i põhimääruse § 36¹ lõikes 2 alamregistri MORE andmekoosseisu. Muudatused tulenevad kahest 12.novembril 2025.a vastu võetud seadusest:

- mootorsõidukimaksu seaduse muutmise seadus¹⁰ (677SE), millega loodi alus mootorsõidukimaksu maksustamisperioodi lühendamiseks. Õigus lühendamiseks tekib kahel juhul. Kui sõiduk liiklusregistrist kustutatakse, lühendatakse jooksva aasta

⁹ Rahandusministri 3.juuli 2017.a määrus nr 58 „[Täpsustavad juhised ajutise ladustamise, tolliladustamise ja vabatsoonis tegutsemise kohta](#)“.

¹⁰ Mootorsõidukimaksu seaduse muutmise seadus. RT I, 14.11.2025, 20.

Kättesaadav <https://www.riigiteataja.ee/akt/114112025020>. Seadus jõustus 15.novembril 2025.a (v.a § 1 punkt 3 – jõustumine 1.jaanuaril 2027.a).

maksustamisperioodi kuni selle ajani. Samuti peatatakse maksukohustus sõiduki ajutisel kustutamisel ajaks, mil see on varguse tõttu PPA poolt tagaotsitavaks kuulutatud. Sellega on viidud mootorsõidukimaks kooskõlla põhiseadusega ja tagatud proportsionaalne omandipõhiõiguse piirang.

- mootorsõidukimaksu seaduse ja liiklusseaduse muutmise seadus¹¹ (694SE), millega loodi alus laste eest mootorsõidukimaksu kohustuse vähendamiseks. Vähendamist saavad automaatselt vanemad või hooldusõigusega täiskasvanud, kellel on vähemalt üks kuni 18-aastane laps. Iga lapse eest vähendatakse vanema mootorsõidukimaksu kohustust ühe maksustamisperioodi jooksul kuni 100 euro võrra, kuid mitte rohkem kui tema maksukohustus kokku. Kui lapsel on mitu vanemat, kellel igaühel on ka sõiduk, jagatakse vähendus nende vahel.

Alamregistri MORE andmekoosseisus edaspidi kajastatavad *mootorsõidukimaksu seaduse §-de 15¹ ja 15² kohaselt lapse eest mootorsõidukimaksu kohustuse vähendamise arvutamiseks vajalikud andmed* on andmete saamise ja nende järgneva töötlemise mõttes korrelatsioonis mootorsõidukimaksu seaduse § 16 lõikega 4, mille kohaselt *lapse eest mootorsõidukimaksu kohustuse vähendamise arvutamiseks vajalikud andmed, sealhulgas üldandmed ning andmed lapse, vanema ja hooldusõiguse kohta, saab Maksu- ja Tolliamet rahvastikuregistrist.*

Punktidega 16–19 muudetakse MKR-i põhimääruse § 42 lõikes 2 sätestatud alamregistri NAP andmekoosseisu järgmiselt:

- ajakohastatakse viide *äri- ja ühinguregistri infosüsteemile* viitega äriregistrile
- korrigeeritakse viidet maksekäsu *kiirmenetluse* infosüsteemile¹²
- viidatakse *täitemenetlusregistri*¹³ ja *kohtutäiturite infosüsteemide*¹⁴ asemel täitemenetluse seadustiku §-s 63² nimetatud infosüsteemile
- tuuakse esile NAP-i laekuv teave kohtumajas riigilõivu tasumisel vormistatud sularahamaksete kohta.

Punktis 20 tehakse MKR-i põhimääruse § 46 lõike 2 punktis 2, mis käsitleb alamregistrit TAGATISED, järgmised muudatused:

- täpsustatakse¹⁵ andmekoosseisus sedastatud andmeelementi „käendaja“, märkides, et silmas peetakse käendaja nime ja registri- või isikukoodi
- ühe andmeelemendi puhul asendatakse sõna „kehtivusperiood“ sõnaga „kehtivusaeg“. Edaspidi kasutatakse MKR-i põhimäärust läbivalt sõna „kehtivusaeg“, mis esineb põhimääruse eri paragrahvides täna ühtekokku kuuel korral, olles ka keeleliselt korrektsem.

¹¹ Mootorsõidukimaksu seaduse ja liiklusseaduse muutmise seadus. RT I, 14.11.2025, 19.

Kättesaadav <https://www.riigiteataja.ee/akt/114112025019>. Seadus jõustus 15.novembril 2025.a (v.a § 1 punkt 4 ja § 2 punkt 1 – jõustumine 1.jaanuaril 2026.a).

¹² Justiitsministri 5.augusti 2015.a määrus nr 26 „Maksekäsu kiirmenetluse infosüsteemi asutamine ja infosüsteemi pidamise põhimäärus“, § 1.

¹³ Tänaselt NAP täitmisregistrist (varasema nimetusega „täitemenetlusregistrist“; TMS § 63) andmeid ei saa.

¹⁴ NAP-i andmekoosseisu algsel kehtestamisel 2019.a peeti silmas võimalust, et NAP-i laekub mh teave ühe või teise kohtutäituri poolt eraldi peetavast infosüsteemist. Samas vt TMS § 63² täna § 3, millise sätte kohaselt kohtutäituri kasutavad teiste andmekogudega andmevahetuseks **ainult** sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud (s.o kesket) infosüsteemi.

¹⁵ Täpsustus lähtub eelnõu kooskõlastamisprotsessis AKI poolt tehtud märkusest (AKI 19.märtsi 2026.a kiri nr 2.3-5/26/862-2; punkt 1).

Punktis 21 täiendatakse MKR-i põhimääruse § 46 lõike 2 alamregistri TAGATISED andmekoosseisu, sätestades uued punktid 4–6. Lisatakse viited tekkida võiva tollivõla üldtagatise taseme¹⁶ ja aktsiisilaopidaja tagatissumma määramisel rakendatud protsendi ning deposiidi tagastustaotluse ja deposiidi ümberkandetaotluse, sh realiseerimistaotluse kohta.

Punktiga 22 täiendatakse MKR-i põhimäärust uue §-ga 52², millega luuakse uus alamregister – tööjõumaksude riskianalüüsi rakendus.

MKS § 10 lõike 2 punkti 1 kohaselt on maksuhalduri ülesandeks kontrollida maksude arvestamise ja tasumise õigsust ning jälgida, et makse tasutakse ja maksusoodustusi kohaldatakse seadusega sätestatud suuruses ja korras. Selleks on maksuhalduril muuhulgas tarvis Eestis lühiajalise töötamise õigust omavate välismaalastest füüsiliste isikute ja nende tööandjate andmeid. Neid andmeid hakkab MTA saama X-tee vahendusel PPA hallatavast välismaalaste lühiajalise Eestis töötamise registreerimise andmekogust (edaspidi *LTR*). Kõnealuste andmete töötlemiseks on ette nähtud luua MKR-i uus alamregister – *tööjõumaksude riskianalüüsi rakendus* (edaspidi *TJMR*). Rakenduse nimetuse valikul on lähtutud sellest, et tulevikus – sellekohase arendusvõimekuse ja rahastamisvõimaluste ning teisalt MKR-i põhimääruse sellekohase muutmise korral – hakatakse seal töötlemas ka muid andmed, mis aitavad maandada riske tööjõumaksude arvestamisel ja tasumisel.

Eraldi tasub rõhutada järgmist:

- kõik PPA poolt MTA-le edastatavad ning MTA poolt vastu võetavad ja järgnevalt TJMR-s töödeldavad LTR-i andmed on sellised, mis kajastuvad LTR-i põhimääruses¹⁷ (2. ptk *Andmekogu andmed*; §-d 7–11¹)
- TJMR kohta on selle rakenduse MTA-sisene omanik (*tulumaksu osakond*) koostanud andmekaitsealase mõjuhinnangu¹⁸
- TJMR on ette nähtud MTA-siseselt ametialaseks kasutamiseks selgelt kindlaks määratud teenistusülesande täitmiseks vastavalt MTA infovarade kasutamise ja andmete töötlemise korrale¹⁹. TJMR kasutamine logitakse. Juurdepääs TJMR-le on vaid piiratud hulgal MTA ametnikkonnast. Need ametnikud peavad TJMR kasutamiseks ennast autentima, teisalt – osalema erinevatel andmekaitse- ja infoturbekoostöödele. Lisaks on tagatud MTA andmekaitse spetsialisti ja -eksperdi tugi.
- TJMR-s olevate andmete säilitamisel ei piirata registri subjektide andmekaitsealaseid õiguseid – näiteks õigust saada teada, kas ja kes on nende kohta käivate andmetega tutvunud
- enne PPA ja MTA vahelise andmevahetuse käivitamist vajab üle vaatamist ja vajadusel korrigeerimist PPA ja MTA vaheline andmevahetusleping
- eelnõu määrusena jõustumise järel algatab MTA uue andmekogu registreerimise ka RIA poolt hallatavas andmete teabevärvavas (endine RIHA). Sellealased toimingud teostab andmekogu eest vastutava osakonna teenusejuht koostöös ameti arendusosakonnaga.

Punktidega 23–26 tehakse muudatused MKR-i põhimääruse §-s 53 seonduvalt alamregistri TÖR andmekoosseisuga.

---

¹⁶ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2015/2447, 24. november 2015, millega nähakse ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 (millega kehtestatakse liidu tolliseadustik) teatavate sätete üksikasjalikud rakenduseeskirjad. Artikkel 158 lõige 1.

Kättesaadav <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32015R2447>

¹⁷ Siseministri 18.detsembri 2023.a määrus nr 27 „[Välismaalase lühiajalise Eestis töötamise registreerimise andmekogu põhimäärus](#)“.

¹⁸ TJMR andmekaitsealine mõjuhinnang on registreeritud MTA dokumendihaldussüsteemis (7.11.2025.a nr 1.5-3.2/00023).

¹⁹ MTA peadirektori 3.oktoobri 2025.a käskkiri nr 85-P „Infovarade kasutamise ja andmete töötlemise korra kinnitamine“.

Neljast muutmiskäsust kolm (punktid 23, 25 ja 26) teevad redaktsioonilisi muudatusi tekstisiseses viidetes maksukorralduse seaduse §-le 25¹. Nii näiteks viidatakse MKR-i põhimääruse § 53 lõikes 4 jätkuvalt MKS § 25¹ lõike 4 punktile 17 – kuigi see punkt on alates 1.jaanuarist 2025.a kehtetu.

Neljas muutmiskäsk (punkt 24) on sisuline, kehtestades tööd võimaldava isiku asemel väljamakseid tegeva isiku registri- või isikukoodi ja nime fikseerimise.

Vajadus on tingitud asjaolust, et kuna tulu- ja sotsiaalmaksu, kohustusliku kogumispensioni ning töötuskindlustusmakse arvestamise, deklareerimise ja tasumise ning asjakohase deklaratsiooni (TSD) esitamise kohustus on tööd võimaldaval isikul, siis töötamise registri andmete pealt hinnates tekib seega vastav kohustus isikule, kes ei tee tegelikult väljamakseid. Selleks, et mitte koormata isikut TSD esitamise kohustusega ja valesti hinnata maksude tasumise kohustust (nt sotsiaalmaksukohustuse miinimum) on vaja koguda ka infot juhtude kohta, mil tööd võimaldava isiku eest teeb väljamakseid teine isik.

Täiendavalt on eeltoodut avatud siinse dokumendi punktis 5.1.

Punktides 27–29 tehakse muudatused MKR-i põhimääruse §-s 53¹ seondult alamregistri TTKI andmekoosseisuga.

Kolme muutmiskäsu puhul käsitleb üks (punkt 28) muutmiskäsk kahe uue lõike lisamist (lõiked 8¹ ja 8²) ning ülejäänud kaks (punktid 27 ja 29) – redaktsioonilisi muudatusi tekstisiseses viidetes tulenevalt uute lõigete 8¹ ja 8² lisamisest.

Uued lõiked 8¹ ja 8² lisatakse alamregistri TTKI andmekoosseisu hulka vastusena AKI etteheitele TTKI andmete teabevaravas (endine RIHA) registreerimise menetluse käigus. AKI märkis õigustatult, et TTKI tehnilises kirjelduses on küll nimetatud, kuid MKR-i põhimääruses puudu järgmised andmekategooriad:

- andmed, mis laekuvad tuvastusvahendiks olevaid kaarte väljastavalt isikult²⁰
- ehitusplatside pääsulogide andmed, mis laekuvad elektroonilisest registreerimissüsteemist.

Kuivõrd kõnealune on ette nähtud ka rahandusministri asjaomases määruses²¹, siis käesolevalt AKI poolt viidatud puudus kõrvaldatakse.

Punktiga 30 MKR-i põhimääruse § 62 lõikes 1 tehtav muudatus sedastab, et MKR-st võib väljastada elektroonilise hasartmängu aruandluse süsteemi andmeid hasartmänguseaduse § 57 lõikes 4 sätestatud alustel. Siinpuhul on tegemist sättega, mis on ette nähtud rakendama HasMS § 57 lõiget 4. Nimetatud lõige kehtib alates 1.jaanuarist 2026.a²². Lõike kohaselt *Rahapesu Andmebürool on õigus Maksu- ja Tolliametilt saada hasartmängukorraldaja aruandluse andmeid oma käesolevas seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks ning rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide regulaarseks kontrollimiseks.*

²⁰ Tänapäeval on tuvastusvahendiks olevate kaartide (nn pääsukaartide) keskne väljastaja Hansab AS.

²¹ Rahandusministri 14.novembri 2023.a määrus nr 41 „[Ehitusplatsil viibimise andmete kogumise tehnilised nõuded elektroonilisele registreerimissüsteemile ja erijuhud, nõuded ehitusplatsil viibimise registreerimissüsteemile ning tuvastusvahendi taotlemise ja kasutamise tingimused ning kord](#)“.

²² Hasartmänguseaduse ja teiste seaduste muutmise seadus. RT I, 30.12.2025, 2.

Kättesaadav <https://www.riigiteataja.ee/akt/130122025002>. Vt § 1 p 44.

Hasartmängukorraldaja aruandlus HasMS mõttes tähendab HasMS §-ga 58 ette nähtud elektroonilist arvestus- ja kontrollisüsteemi, mille puhul kehtivad § 58 lõigetes 1, 2, 8 ja 9 sätestatud nõuded, samuti kohustus esitada sama paragrahvi lõike 10 alusel rahandusministri asjaomase määrusega²³ ette nähtud andmeid.

Eelnimetatud määrusega ette nähtud andmed kantakse MKR-i põhimääruse §-s 13 nimetatud alamregistrisse EHMA (*Elektroonilise hasartmängu aruandluse süsteem*). Nende andmete saamiseks ongi mõeldud HasMS § 57 lg 4. Küll aga õigus andmeid saada peab olema korrelatsioonis õigusega andmeid väljastada. Viimati nimetatud õiguse sedastamiseks tehaksegi MKR-i põhimäärusesse sinne täiendus.

Punktiga 31 MKR-i põhimääruse § 62 lõikes 3 tehtavate täiendustega antakse Politsei- ja Piirivalveametile ning Keskkonnaametile juurdepääs e-tolli rakenduse TOTS2 andmetele.

Eelmise MKR-i põhimääruse muutmise määruse²⁴ § 1 punktiga 23 anti PPA-le ja KeA-le kui süüteomenetlusi teostavatele asutustele juurdepääsuõigus kõigile e-tolli andmetele nende poolt läbiviidavate kriminaalmenetluste ja väärtemenetluste raames.

Ühtlasi sedastati antud eelnõu seletuskirja punktis 2.4.1. järgmist:

Küsimus siinselt puudutatud asutuste (nt Politsei- ja Piirivalveamet ning Keskkonnaamet) kui korrakaitseorganite juurdepääsust e-tolli andmetele ohutõrje eesmärkidel vajab täiendavat analüüsi, sh põhjendatuse hindamist alamregistrite lõikes. Vajadusel reguleeritakse neid küsimusi MKR-i põhimääruse järgmiste muudatuste raames.

Tänapäeval on analüüsi käigus ilmnenu, et PPA ja KeA vajavad juurdepääsuõigust e-tolli rakenduse tollikontrolli ülesannete lahendamise süsteem (TOTS2; MKR-i põhimääruse § 50) andmetele – seda siis korrakaitseorgani rollis. Kuigi edastatava teabe fookust jm üksikasju ei ole siinkohal otstarbekas esile tuua, siiski tuleb tõdeda, et tänapäeval andmete edastamine MTA Teabejuhtimiskeskuse poolt PPA-le ja KeA-le juba toimib – näiteks PPA suunal nii andmeid nende andmekogusse sisestades kui ka (juhtumite esinemisel) üks kord ööpäevas aruande vormis (pdf). Küll aga on praeguseks selgunud, et õiguslikud alused, millest seni on lähtutud – politsei ja piirivalveseaduse § 7⁷ lõige 1 ning keskkonnajärelevalve seaduse § 8 lõige 1 – on antud juhul ebapiisavad²⁵.

Kuivõrd suheldes PPA ja KeA asjaomaste ametnikega on ilmnenu, et PPA ja KeA on neile seadusega ülesandeks pandud ohutõrje eesmärkidel jätkuvalt huvitatud neile MTA Teabejuhtimiskeskuse kaudu laekuvast teabest, siis selleks, et saaks olla kindel teabeedastuse õiguspärasuses, on vajalik MKR-i põhimääruse täiendus. Pärast kõnealuse täienduse vastu võtmist vaadatakse üle ja vajadusel täiendatakse MTA ja PPA ning MTA ja KeA vahel sõlmitud andmevahetuslepinguid.

---

²³ Rahandusministri 19.juuni 2012.a määrus nr 26 [Hasartmängukorraldaja elektroonilises arvestus- ja kontrollisüsteemis registreeritavate andmete loetelu ja sisestamise kord ning elektroonilise arvestus- ja kontrollisüsteemi Maksu- ja Tolliameti infosüsteemiga ühendamise kord](#)

²⁴ Siin ja edaspidi peetakse *eelmise MKR-i põhimääruse muutmise määruse* all silmas Vabariigi Valitsuse 8.augusti 2025.a määrust nr 62 „[Vabariigi Valitsuse 7. märtsi 2019. a määruse nr 21 „Maksukohustuslaste registri põhimäärus” muutmine](#)“. RT I, 12.08.2025, 1.

²⁵ Tolliseaduse § 13 lõike 2 kohaselt sätestatakse maksukohustuslaste registri põhimääruses valitsusasutused, kellele antakse nende ülesannete täitmiseks juurdepääs e-tolli andmetele. Vt ka järgmist joonealust viidet.

Punktiga 32 MKR-i põhimääruse § 62 lõike 3 punktis 3 tehtava muudatusega antakse Rahapesu Andmebüroole juurdepääs²⁶ e-tolli rakenduste IMPULSS ja NCTS andmetele.

Vastavalt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse §-le 54 on RAB ülesanneteks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamine ning sellele viitava teabe vastuvõtmine, kogumine, väljanõudmine, registreerimine, töötlemine, analüüsimine ja edastamine (lõike 1 punkt 1) ja strateegiline analüüs, mis käsitleb rahapesu ja terrorismi rahastamise riske, ohte, suundumusi, mustreid ning toimumisviise (lõike 1 punkt 2).

Kuna pankade poolt maksete seire ja järk-järgult ka virtuaalvääringu teenuse pakkujate poolt maksete seire üha paranevad, siis kasutatakse kuritegelikult saadud raha edastamiseks üha keerulisemaid skeeme. Ühe sellise meetodina võidakse kasutada rahvusvahelist kaubavedu. Samas võivad kaubatehingud olla ka legaalse piiriüleste maksete aluseks. Mõlemal juhul peab RAB analüüsima, kas kahtlustatava makse osapool on seotud rahvusvahelise kaubatehinguga. Eelkõige võivad tähtsust omada kõik tehinguga seotud isikud ja arved või kauba ligikaudne väärtus, aga ka muud kaubadeklaratsioonil kajastatud andmed. Seetõttu on RAB-le oluline, et oma seadusejärgsete ülesannete täitmiseks oleks asutusel võimalus kasutada tolli andmeid.

MKR-i põhimääruse järgi on RAB-l ka täna õigus mitme e-tolli rakenduse andmete saamiseks. Näiteks kaupade siseneval suunal alamregistrid ICS, IMF ja NES, kuid loetelust on välja jäänud suhteliselt uue rakendusena kasutusele võetud impordi tollideklaratsioonide töötlemise süsteem IMPULSS. Samuti on RAB-le kasutamiseks lubatud rakenduste hulgast täna puudu transiidi andmevahetuse süsteem NCTS. Aastaid tagasi MKR-i põhimäärust täiendades²⁷ nähti RAB-le küll ette mitme e-tolli alamregistri andmete kasutamise õigus, aga ei tollal ega ka järgnevate muudatuste käigus osatud ammendavalt ette näha kõiki RAB tulemuslikuks tööks tarvilikke rakendusi. Vastavad korrektiivid tehakse nüüd.

Samas jäetakse MKR-i põhimääruse § 62 lõike 3 punktis 3 seonduvalt e-tolliga sätestatud RAB juurdepääsuõiguste kataloogist välja viide alamregistrile MIKO, kuivõrd käesolevalt MIKO eemaldatakse e-tolli alamregistrite hulgast. RAB juurdepääs alamregistri MIKO andmetele säilib MKS § 29 punkti 8 alusel.

Punktiga 33 kõrvaldatakse MKR-i põhimääruse § 62 lõike 3 punktis 5 eelmise MKR-i põhimääruse muutmise määruse § 1 punktiga 23 kaasnenud terminoloogiline ebatäpsus.

Määruseandja on näinud ette *kohtueelse uurimise asutuste* jaoks juurdepääsu e-tolli alamregistritele kriminaalmenetluse raames. Kuigi viidatud terminit kohtab näiteks krediidasutuste seaduses (§ 88 lõike 5 punkt 2) ja väärtemenetluse seadustikus (§ 61 lõige 1), on normi üheselt mõistetavuse huvides, kui siinpuhul kohaldatakse sellist terminit, mida kasutab valdkondlik eriseadus – *uurimisasutus*. Vt kriminaalmenetluse seadustiku 2.ptk 3.jagu. Täpsemalt on uurimisasutused loetletud KrMS §-s 212.

Punktidega 34 ja 35 muudetakse MKR-i põhimääruse § 63 lõiget 2, millega kehtestatakse alamregistri TJMR andmete säilitamise tähtajaks viis kalendriaastat. Seejuures korrigeeritakse

²⁶ MKR-i põhimääruse § 61 lõige 1 sätestab: *Juurdepääs registri andmetele võimaldatakse registri kasutamise õiguse andmise, andmete avaldamise või Maksu- ja Tolliametilt andmete edastamisega. /.../. Eeltoodust tuleneb, et „juurdepääs“ ei tähenda tingimata otsest ligipääsu MTA süsteemidele – „juurdepääs“ võib realiseeruda ka MTA vastustega üksikpäringutele. Registri (antud juhul e-tolli) andmetele juurdepääsu meetodid nähakse ette MTA ja juurdepääsuõigust omava asutuse andmevahetuslepinguga.*

²⁷ Vabariigi Valitsuse 18.detsembri 2020.a määrus nr 99 „Vabariigi Valitsuse 7. märtsi 2019. a määruse nr 21 „Maksukohustuslaste registri põhimäärus“ muutmine“, § 1 punkt 5. RT I, 23.12.2020, 3.

Kättesaadav <https://www.riigiteataja.ee/akt/123122020003>

nende alamregistrite loetelu, mille andmeid säilitatakse seitse kalendriaastat – vastasel juhul kehtiks alamregistrite TJMR kaks erinevat andmete säilitamise tähtaega.

Punktiga 36 täiendatakse MKR-i põhimääruse §-i 63 lõikega 4¹, milles käsitletakse alamregistrite EVK ja HAMPI andmete hävitamist.

Andes tagasisidet eelmise MKR-i põhimääruse muutmise määruse eelnõu menetlusprotsessis, märkis AKI oma 18.juuni 2025.a kirja nr 2.3-5/25/1728-2 punktis 1 järgmist:

/.../ maksukohustuslaste registri (MKR) põhimääruse § 63 lõige 4 näeb ette, et andmekogusse kogutud andmed hävitatakse nende säilitamise tähtaja möödumisele järgneva kalendriaasta jooksul. Siinkohal on seaduse volitusnormis andmete säilitamise maksimaalse tähtaja kehtestamisel oluline silmas pidada, et kui andmete maksimaalne säilitustähtaeg on näiteks kolm kalendriaastat alates andmete registrisse kandmisest ja need tuleb hävitada järgneva kalendriaasta jooksul, siis ei saa volitusnormis olev andmete säilitamise maksimaalne tähtaeg olla kolm aastat. Andmete hävitamata jätmise kohe pärast tähtaja saabumist tähendab nende edasist töötlemist, kuid seda siis juba ilma õigusliku aluseta.

Analüüsinud tänaselt MKR-i koosseisu kuuluva 61 alamregistri (andmekogu tähenduses) andmete säilitamise tähtaegadesse puutuvat seaduste tasandil, on tuvastatud, et selliseid andmekogusid on kaks:

- ettevõtlustulu maksu andmekogu (EVK; MKR-i põhimääruse § 16¹), mille kohta ettevõtlustulu lihtsustatud maksustamise seaduse § 7¹ lõige 4 sedastab, et antud andmekogu andmeid säilitatakse kuni seitse kalendriaastat ja millist tähtaega kordab MKR-i põhimääruse § 63 lõike 2 punkt 3;
- hasartmängu mängimise piirangutega isikute nimekiri (HAMPI; § 21), mille kohta hasartmänguseaduse § 39 lõikest 9 tuleneb, et antud andmekogu andmeelemente säilitab MTA ühe aasta isiku nimekirjast kustutamisest arvates ja millist tähtaega kordab MKR-i põhimääruse § 63 lõike 2 punkt 1 koostoimes lõike 3 esimese lausega.

On tõsi, et vaadates MKR-i põhimääruse § 63 (*Andmete säilitamine ja hävitamine*) tervikuna, võib järeldada, et ka alamregistrite EVK ja HAMPI andmete puhul on võimalik kohaldada pärast andmete säilitamise tähtaja möödumist ja enne andmete hävitamist MKR-i põhimääruse § 63 lõikega 4 lubatud ajalist lõtku (*Andmed hävitatakse nende säilitamise tähtaja möödumisele järgneva kalendriaasta jooksul*) – mis aga ei ole kooskõlas eelviidatud seadustega ja seega väär.

Käesolevalt antud puudus kõrvaldatakse, sätestades erinormi, et alamregistrite EVK ja HAMPI andmed hävitatakse nende säilitamise tähtaja möödumisel viivitamata²⁸. Andmete hävitamisel teeb MTA koostööd Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskusega (RMIT).

Punktis 37 korrigeeritakse alamregistri TÖR eriosa (MKR-i põhimääruse § 68).

MKR-i põhimääruse § 68 lõige 1 sätestab, et § 53 lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud andmed saadakse riigi infosüsteemi andmevahetuskihi kaudu rahvastikuregistrist.

Tööd tegeva isiku ja Eesti Vabariigi välisesinduses töötava teenistujaga või pikaajalisse välislähetusse saadetud ametnikuga kaasasoleva abikaasa või registreeritud elukaaslase, kellele makstakse abikaasa- ja registreeritud elukaaslase tasu, isikukoodi annab teada andmeesitaja ja sellele vastavad andmed, sh ees- ja perekonnanimi, saadakse MKR-i põhimääruse §-s 4 nimetatud üldandmete andmestikust. Isikukoodi mitteomavate isikute andmed saadakse andmeesitajatelt. Kuivõrd töötamise register saab § 53 lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud

²⁸ Vrdl siinkohal MKR-i põhimääruse §§ 81¹–81⁵.

andmed üldandmete andmestikust ja tööd võimaldavalt isikult, ei ole õige viidata § 68 lõikes 1 rahvastikuregistrile, millest tulenevalt on põhjendatud tunnistada antud säte kehtetuks.

Punktides 38 ja 39 määratakse MKR-i põhimääruse § 74 lõikes 2 alamregistri TJMR infosüsteemi turvaklassiks²⁹ K1T2S2. Seejuures korrigeeritakse turvaklassiga K2T2S2 hõlmatud alamregistrite loetelu, kuivõrd vastasel juhul kehtiks alamregistrile TJMR kaks erinevat turvaklassi.

Punktis 40 kõrvaldatakse MKR-i põhimääruse § 74 lõikes 2¹ eelmise MKR-i põhimääruse muutmise määruse § 1 punktiga 30 kaasnenud puudus. Määruseandja on näinud küll ette, et alamregistri lõpetamisel või alamregistrist andmete eemaldamisel kohaldatakse asjaomastele andmetele kuni nende hävitamiseni andmete senist turvaklassi, kuid ei ole näinud ette, et sama kohaldatakse ka juhul, kui andmeid peaks eemaldatama üldandmete andmestikust (MKR-i põhimääruse § 4).

MKR-i põhimääruse § 74 lõike 1 kohaselt on üldandmete andmestiku IS-turvaklass K2T2S2. Juhul, kui määruseandja eemaldaks üldandmete andmestikust andmekategooriaid, mis on oma aktuaalsuse minetanud – samas nähes ette, et seni kogutud andmeid tuleb siiski säilitada teatud tähtaja jooksul –, siis on need andmed jätkuvalt maksukohustuslaste registri koosseisus ning sellest tulenevalt peab MKR-i vastutav töötleja jätkuvalt tagama nende käideldavuse (K), tervikluse (T) ja konfidentsiaalsuse (S). Teisisõnu – ka üldandmete andmestiku aktiivosast eemaldatud andmetele on põhjendatud kuni nende andmete hävitamiseni kohaldada IS-turvaklassi K2T2S2. Andmehalduslikud muudatused MKR-i sees ei tohi tuua kaasa infoturbe taseme langust neist muudatustest puudutatud andmete vaates.

3. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

5. Määruse mõjud

Eelnõuga luuakse üks uus alamregister. Nii eelnimetatud kui muudes aspektides reguleerib eelnõu kitsalt MTA andmehaldust.

5.1. Füüsiliste ja juriidiliste isikute, s.o maksukohustuslaste, registreerimiskohustusega isikute ja tolliklientide³⁰ **halduskoormus** ei kasva. Arvestades MKR-i põhimääruse olemust – tegemist on eeskätt MTA-le suunatud ameti andmehaldust reguleeriva õigusaktiga – saab isikute halduskoormus objektiivselt kasvada või väheneda ainult alamregistritega TÕR ja TTKI seoses. Seda põhjusel, et seadusega on pandud tööd võimaldavatele isikutele oma töötajate registreerimise kohustus ning ehitusvaldkonnas tegevatele ettevõtjatele töövõtuahelast teatamise ja ehitusplatsil viibimise registreerimise kohustus. Registreeritavate andmete loetelu

---

²⁹ Nimetatud turvaklassi määramine on kooskõlastatud MTA turvanõukogus (6.novembri 2025.a koosoleku protokoll nr 1.1-3.1/020).

³⁰ Tolliklientidena käsitletakse nii siinses dokumendis kui ka varasemate MKR-i põhimääruse muudatuste seletuskirjades juriidilisi ja füüsilisi isikuid, kes lävivad MTA-ga tolliformaalsuste käigus.

sätetatakse vastavalt MKS § 25⁴ lõikele 1 ja MKS § 25¹⁰ lõikele 4 MKR-i põhimääruses (vastavalt § 53 lõige 2 ja 53¹ lõiked 3–8). Seega saavad MKR-i põhimääruse puhul halduskoormuse kontekstis omada tähendust vaid need muudatused, mida tehakse § 53 lõikes 2 ja § 53¹ lõikes 3–8.

Viimati nimetatud sätetesse käesoleva eelnõuga tehtavad muudatused, mis mõjutavad füüsilisi ja juriidilisi isikuid, on redaktsioonilist laadi ja/või formaalsed. Kui üldse, siis esile võib tuua järgmise alamregistrit TÖR puudutava muutmiskäsu:

- paragrahvi 53 lõiget 2 täiendatakse punktiga 4¹ järgmises sõnastuses:
„4¹) selle teise isiku registri- või isikukood ja nimi, kes teeb tööd võimaldava isiku asemel väljamakseid;“.

Antud täiendus toimib praktikas juba täna, seda valdavalt valitsusasutuste kontekstis. Kuid isegi kui eelviidatud täiendus peaks puudutama ka ettevõtluses tegevaid isikuid – MTA tulumaksu osakonna hinnangul on see iseenesest võimalik –, on need väga üksikud juhtumid. Pigem on siinpuhul mõjutatud valitsussektor, tulenevalt riigi tsentraliseeritud raamatupidamise eripäradest. Näide: MTA teenistujate jaoks on tööd võimaldav isik *Maksu- ja Tolliamet*, kuid *väljamaksete tegija* – Riigi Tugiteenuste Keskus (Rahandusministeeriumi kontsernikontolt).

Eeltoodu pinnalt võib teha järelduse, et eelnõu ei too haldusevälistele isikutele kaasa negatiivseid tagajärgi (isikute õiguste kitsenemist, vabaduste vähenemist ega kohustuste või vastutuse suurenemist).

5.2. seondult alamregistriga TJMR

Sihtrühmad: MTA, PPA, isikud, kelle andmed sisalduvad LTR-is ja selle kaudu TJMR-s

Mõju kirjeldus: MTA hakkab saama PPA-lt X-tee kaudu LTR-i andmeid, et neid andmeid saaks kasutada riskianalüüsides tööjõumaksudest kõrvalehoidjate tuvastamiseks Eestis lühiajalise töötamise õigust omavate välismaalastest füüsiliste isikute ja nende tööandjate lõikes. Nii suurendatakse võimalust tuvastada antud sektoris maksudest kõrvalehoidjaid efektiivsemalt ja hoitakse kokku nii ametnike kui ka maksuhalduri fookuses asuvate isikute aega (kontaktivõtt vaid põhjendatud juhtudel). Alamregister TJMR, kuhu hakatakse talletama LTR-st laekuvaid andmeid, on väljundina proportsionaalne meede nii laiema avaliku huvi kui ka maksumenetluse eesmärkide (menetlusökoonomika)³¹ vaates.

Väärrib ka märkimist, et lisaks ülaltoodule kasutab MTA alamregistri TJMR andmeid nii, et kokkuvõttes oleks PPA-l võimalik saada infot, kui lühiajalise Eestis töötamise registreeringut (nn LTR-luba) omava isiku töötamine lõpetati vm. Teisisõnu – PPA õigustatud andmehuvi tagamiseks³² töötleb MTA LTR-lubade andmeid, et filtreerida töötamise registris (TÖR) välja töötamiste „sündmused“ LTR-luba omavate isikutega seoses. Täpsemalt – kui MKR-i koosseisu kuuluv TÖR-is leiab aset teatud sündmus, mis võib olla käsitletav alusena LTR-loa kehtivuse ümber otsustamiseks, siis MTA seostab antud sündmuse ja TJMR andmed ning kui vastus on positiivne, edastab vastava info PPA-le teadmiseks ja võimalikeks sealpoolseteks menetlusteks välismaalaste seaduse järgi.

Mõju olulisus: oluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

³¹ Vt siinkohal MKS § 10 lõige 3, mille kohaselt maksuhaldur viib menetluse läbi võimalikult lihtsalt, kiirelt ja efektiivselt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebamugavusi, järgides sealjuures haldusmenetluse üldpõhimõtteid ja tagades menetlusosaliste õiguste kaitse.

³² Vt LTR-i põhimääruse § 12 punkt 10 – MKR (mille koosseisu kuulub TÖR) on LTR-i üks andmeandjaid.

5.3. seonduvalt alamregistriga MTVR

Sihtrühmad: registri subjektid, MTA

Mõju kirjeldus: kuivõrd sisuline laiendus alamregistri MTVR andmekoosseisus (seonduvalt krüptovarateenuse pakkujate maksualase aruandluskohustuse ja sellealase teabevahetusega) tuleneb maksualase halduskoostöö seadusest, siis selle muudatuse mõju siinpuhul ei analüüsita. Asjaomase seaduse mõjude kohta vt seaduseelnõu [795 SE Seletuskiri docx](#), lk 36–41.

Alamregistri MTVR andmekoosseisu täpsustamine (näiteks Eesti maksuhaldurilt välisriikide pädevatele asutustele edastatava teabe talletamise osas) aitab tagada andmehalduse läbipaistvust ja õigusselgust. Lisaks võib tuua esile, et alamregistri MTVR struktuuri korrastamine annab MTA-le laiema ja selgema õigusliku aluse töödelda MTVS alusel kogutavaid andmeid ühtse konstruktsiooni raames, mis omakorda tähendab MTVS alusel tehtavate toimingute süsteemi loogilisemat haldamist.

Mõju olulisus: oluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

5.4. seonduvalt alamregistriga MARE

Kuna muudatused alamregistri MARE andmekoosseisus tulenevad seadusest, siis nende muudatuste mõju siinkohal ei analüüsita. Asjaomase seaduse mõjude kohta vt seaduseelnõu 437SE seletuskirja³³.

5.5. seonduvalt alamregistriga APEX-TELLER

Sihtrühmad: tagastatavaid summasid taotlevad isikud, MTA

Mõju kirjeldus: muudatuse peamine mõju on maksukohustuslasele endale, kes saab senisest suurema kontrolli ja turvalisuse oma rahaliste vahendite üle. Tal tekib võimalus kindlaks määrata, millistele õigustatud isikutele ja kontodele ta ise esitab või lubab oma esindajal esitada taotlusi tagastamisele kuuluvate summade tagastamiseks. Maksukohustuslasel tuleb küll hoolitseda ette määratud isikute andmete õigsuse ja ajakohasena hoidmise eest, kuid see-eest saab ta vältida olukordi, kus tema esindaja sisestab kontonumbri oma äranägemise järgi – mis praegu on võimalik ja misläbi esineb kuritarvituste risk. Uue lahenduse abil väheneb oluliselt oht, et kelmid vm ebaausalt tegutsejad saavad isiku raha kätte, kuna edaspidi saab ülekandeid teha ainult eelnevalt kinnitatud kontodele. Lisaks lihtsustab muudatus taotluste vormide täitmist, kuna andmed eeldatakse automaatselt, vähendades näpuvigade vmt eksimuste riski.

Eraldi tasub siinse muudatuse kaudse mõjuna tuua esile võimalust avaliku usalduse tugevdamiseks, kuivõrd üldsus tajub, et MTA töötab välja ja rakendab meetmeid maksukohustuslaste rahaliste vahendite kaitseks.

Mõju olulisus: oluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

5.6. seonduvalt alamregistriga MORE

Kuna muudatused alamregistri MORE andmekoosseisus tulenevad seadustest, siis nende muudatuste mõju siinkohal ei analüüsita. Asjaomase seaduse mõjude kohta vt:

---

³³ Kättesaadav seaduseelnõu 437 SE materjalide juures Riigikogu veebilehel <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/6f5b83e6-e182-461a-a16b-ca6a58b2da7b/>

- mootorsõidukimaksu maksustamisperioodi lühendamisse puutuv – seaduseelnõu 677 SE seletuskirja³⁴
- laste eest mootorsõidukimaksu kohustuse vähendamisse puutuv – seaduseelnõu 694 SE seletuskirja³⁵

5.7. seondvalt alamregistritega AITA, APEX-TTK, MIKO, NAP ja TAGATISED, samuti TÖR ja TTKI

Sihtrühmad: registri subjektid, MTA

Mõju kirjeldus: kitsamalt – tagatakse kõnealustes alamregistrites sisalduvate andmete läbipaistvam töötlemine andmekaitse perspektiivist; laiemalt – tagatakse õigusselgus, st alamregistri kõik andmemelemendid on andmekogu põhimääruses täpselt üles loetletud.

Mõju olulisus: oluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

5.8. seondvalt alamregistri EHMA andmete väljastamisega Rahapesu Andmebüroole

Sihtrühmad: RAB; isikud, kelle andmeid töödeldakse alamregistris EHMA

Mõju kirjeldus: esmalt tuleb rõhutada, et siinpuhul realiseeritakse seaduseandja poolt HasMS § 57 lõikes 4 väljendatud tahet. Viimane on kantud asjaolust, et RAB-l puudub otsene ligipääs hasartmängukorraldajate aruandlusele. Samas on hasartmängukorraldajate aruandluse andmed RAB-le vajalikud selleks, et jooksvalt hinnata hasartmängusektori rahapesu ja terrorismi rahastamise, samuti sanktsioonidega seotud riske ning planeerida riskipõhist järelvalvet.

Kuid isegi olukorras, kus määruseandjal puudub otsustusautonoomia, on asjaolu, et andmekogu põhimääruses kodifitseeritakse, milliseid andmeid ja millistel tingimustel andmekogust väljastatakse, nii registri subjektidele tarviliku selguse (*mis nende andmetega toimuda võib?*) kui laiemalt andmetöötamise läbipaistvuse huvides. Et andmekogu põhimääruses oleks sätestatud *täpsem andmete väljastamise kord*, on varasemalt rõhutanud ka Justiits- ja Digiministeerium.

Mõju olulisus: oluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

5.9. seondvalt Politsei- ja Piirivalveameti ning Keskkonnaameti juurdepääsuga e-tolli rakenduse TOTS2 andmetele

Sihtrühmad: PPA, KeA, isikud, kelle andmeid töödeldakse alamregistris TOTS2

Mõju kirjeldus: formaalselt kodifitseeritakse küll praegune olukord, st teatud infomatsiooni saavad PPA ja KeA kui korrakaitseorganid MTA Teabejuhtimiskeskuse vahendusel alamregistrist TOTS2 ka täna, kuid sisuliselt tähendab siinselt antav volitus TOTS2 andmetele juurdepääsuks, et TOTS2 andmete väljastamine toimub küllaldasel õiguslikul alusel ning et isikutele, kelle andmed on nimetatud alamregistrisse kantud, nähtub andmekogu põhimäärusest terviklikult, millised valitsusasutused ja millises rollis omavad õigust nende kohta käivaid andmeid saada.

Mõju olulisus: oluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

³⁴ Kättesaadav seaduseelnõu 677 SE materjalide juures Riigikogu veebilehel <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/20afb8e9-3598-46f5-acfa-21d604246f48/>

³⁵ Kättesaadav seaduseelnõu 694 SE materjalide juures Riigikogu veebilehel <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/d62afe1c-3c4c-4d52-b023-8f10e3a16574/>

5.10. seondult Rahapesu Andmepööroo juurdepääsuga e-tolli rakenduste IMPULSS ja NCTS andmete

Sihtrühmad: RAB; isikud, kelle andmeid töödeldakse alamregistrites IMPULSS ja NCTS

Mõju kirjeldus: MKR-i põhimääruse täiendamise järel tekib RAB-l parem võimalus rahvusvahelise kaubaveo kaudu ebaseadusliku päritoluga vara edastamise avastamiseks, kuna saab võrrelda isikuga seotud maksete ja kaubatehingute vastavust, lisaks veel tehingu teiste osapoolte võimalikku seotust RAB-le varasemalt esitatud kahtluse teadete andmetega.

Väärrib rõhutamist, et erinevalt paljudest teistest riigiasutustest ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse §-s 2 nimetatud kohustatud isikutest on RAB-l praktilistel põhjustel probleemne küsida (lisa)infot rahapesu kahtlusega isikult otse. Nimelt avalikustaks selline toiming isiku jaoks tema sattumise RAB tähelepanu alla, millele võib koheselt järgneda ebaseaduslike varade kiire liigutamine kolmandatesse riikidesse, vältimaks vara võimalikku külmutamist. Teisalt tuleb riigiasutusel lähtuda avaliku teabe seaduse § 43¹ lõikest 3, mis sätestab andmete küsimise ühekordsuse põhimõtte. Kui isik on kaubadeklaratsiooni kaudu rahvusvahelise kaubatehingu kohta riigile juba andmed esitanud, siis üldjuhul ei tohiks riigiasutus isikult samu andmeid uuesti küsida, vaid peaks kasutama asjaomast riiklikku andmekogu sellealastes regulatsioonides sätestatud korras ja ulatuses.

Eraldi tasub siinse täienduse kaudse mõjuna tuua esile võimalust Eesti rahvusvahelise maine tugevnemiseks, kuivõrd RAB saab välisriikide rahapesu andmepööroode poolt kahtlaste tehingute kohta küsitud juhtumite siinpoolisel selgitamisel täiendada päringule antavat vastust vajadusel tolli asjakohaste andmetega.

Andmekaitse seisukohast saab RAB küll õiguse senisest rohkemate andmeplementide töötlemiseks, kuid need kõik on seotud ühe ja sama andmekategooriaga – rahvusvahelise kaubavahetuse andmestik. Eriliigiliste isikuandmete töötlemist ei lisandu.

Mõju olulisus: oluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

5.11. seondult alamregistrite MIKO ja LUBA eemaldamisega e-tolli alamregistrite seast

Sihtrühmad: MKR-i põhimäärusega juhuslikus puutumuses olevad isikud

Mõju kirjeldus: kuna käesoleval ajal on alamregistrite MIKO ja LUBA kokkupuude tollivaldkonnaga vähene ning et sellest tulenevalt on vahetunud MIKO ja LUBA ametisisene vastutav struktuuriüksus (tollikorralduse osakond > aktsiiside osakond), siis sinne muudatus suurendab õigusselgust, samuti MTA andmehalduse läbipaistvust.

Mõju olulisus: väheoluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

5.12. seondult TÖR-i eriosaga

Sihtrühmad: MKR-i põhimäärusega juhuslikus puutumuses olevad isikud

Mõju kirjeldus: tunnistades kehtetuks MKR-i põhimääruse § 68 lõike 1, saab kõrvaldatud aktuaalsuse minetanud säte, mis ühelt poolt aitab kaasa MKR-i põhimääruse teksti hoidmisele ajakohasena, teisalt – kasvatab MTA andmehalduse läbipaistvust.

Mõju olulisus: väheoluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

5.13. seonduvalt alamregistrite EVK ja HAMPI andmete hävitamisega

Sihtrühmad: isikud, kelle andmeid töödeldakse alamregistrites EVK ja HAMPI, samuti MTA
Mõju kirjeldus: saab kõrvaldatud konflikt erinevate õigusaktide vahel (ettevõtlustulu lihtsustatud maksustamise seadus ja hasartmänguseadus *vs* MKR-i põhimäärus). Lisaks vastab kavandatav paremini andmete minimaalse säilitamise põhimõttele (*Storage Limitation Principle*). Kavandatu elluviimisel väheneb ka koormus MTA-le, kuna vajadus tagada (kuluks taandavat) organisatsiooniliste, füüsiliste ja infotehnoloogiliste meetmete abil kõnealuste tundlike andmemahutade turvalisust kestab senisest lühemat aega.

Mõju olulisus: oluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

5.14. seonduvalt infosüsteemi turvaklassiga andmete eemaldamisel üldandmete andmestikust

Sihtrühmad: registri subjektid, MTA

Mõju kirjeldus: muudatuse eesmärk on kindlustada avaliku sektori põhifunktsioonide täitmiseks vajalike andmete turvaline säilitamine ja et ka registri subjektidel oleks kindlustunne, et nende andmed on turvaliselt hoitud. Viimati öeldu mõjutab isikuid digitaalsete teenuste rohkem usaldama, tagades ühtlasi teenuste toimimise jätkusuutlikkuse nende suureneva kasutamise kaudu.

Mõju olulisus: oluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

5.15. seonduvalt viiteliste täpsustuste ning terminoloogilise ja keelelise parandusega

Sihtrühmad: MKR-i põhimäärusega juhuslikus puutumuses olevad isikud

Mõju kirjeldus: tagatakse õigusselgus, viies MKR-i põhimääruses sisalduvad viited MKS §-le 17 vastavusse antud sätte tänase tekstiga³⁶. Samuti on õigusselguse tagamise huvides see, kui MKR-i põhimääruses kasutatakse sama terminit, mida kasutab valdkondlik eriseadus – *uurimisasutus*; teisalt – ühtesama sõna (*kehtivusaeg*) põhimäärust läbivalt.

Mõju olulisus: väheoluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

5.16. Muudatustega ei kaasne olulist sotsiaalset mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, elu- ja looduskeskkonnale, mõju regionaalarengule ega kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Nagu on sedastatud siinse dokumendi punktis 5.1., siis halduseväliste isikute halduskoormus kavandatavate muudatuste tulemusel ei kasva ega ole ka ette näha muid negatiivseid tagajärgi. Pigem on muudatused nende vaates positiivse mõjuga – näiteks:

- norm, mille kohaselt on maksukohustuslasel võimalik määrata rakenduses APEX-TELLER ette, millistele isikutele ja kontodele esitavad tema esindajad taotlusi tagastamisele kuuluvate summade tagastamiseks. Niimoodi saab kõrvaldatud oht, et maksukohustuslase rahaliste vahendite suhtes pannakse toime kelmus või omastamine.
- norm, mille kohaselt alamregistrite EVK ja HAMPI andmete hävitamisele tuleb asuda pärast andmete säilitamise tähtaja möödumist viivitamata. Niimoodi saab kõrvaldatud

---

³⁶ Ühtlasi tasub osundada vajadusele seostada omavahel õigusaktide aktuaaltekid Riigi Teataja võrguväljaandes.

oht passiivses olekus ladustatavate (samas aga andmesubjektide vaates tundliku sisuga) andmemahutade volitamata töötlemiseks.

Kõige eelloetletu puhul ebasooovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

5.17. Täiendavalt³⁷ selle kohta, kas eelnõu mõjutab infoühiskonna arengut. Eelnõu koostajad leiavad, et kuigi eelnõuga kavandata ei mõjuta ühiskonna elutähtsate funktsioonide sõltuvust infotehnoloogiast või andmesidevõrkudest ning et eelnõuga kavandata ei mõjuta infoühiskonna teenuste pakkumist, kasutamist ega kättesaadavust, siiski on mõju infoühiskonna arengule ette näha. See mõju on positiivset laadi ja väljendub selles, et maksukohustuslaste, registreerimiskohustusega isikute ja tolliklientide asjaajamine MTA-ga, samuti andmevahetus MTA ja teiste valitsusasutuste vahel ning MTA-sisene andmehaldus muutub üha digitaalsemaks (andmepõhisemaks). Riskina võib siinjuures esile tuua andmeside ja -halduse süsteemide potentsiaalset haavatavust, võttes arvesse nii praegust julgeolekuolukorda kui ka küberkuritegevuse levikut, kuid nende riskide maandamisega (täpsemalt – süsteemide kahjustamise ja volitamata juurdepääsu vältimisega) MTA kui MKR-i vastutav töötleja koos oma partneritega igapäevaselt tegeleb.

6. Määruse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad tulud ja kulud

6.1. Kõigi seletuskirja osas 2 nimetatud alamregistrite andmekoosseisudes muudatuste tegemise järel vaatab MTA üle kanded RIA poolt hallatavas andmete teabeväravas (endine RIHA) ja vajadusel algatab muudatused ühe või teise andmekogu kohta. Sellealased toimingud teostab andmekogu eest vastutava osakonna (*tulumaksu osakond, tulude osakond või aktsiiside osakond*) teenusejuht koostöös ameti arendusosakonnaga.

6.2. Kulusid on teada (ette näha) seonduvalt alamregistri TJMR loomise ning alamregistrite APEX-TELLER ja MORE, samuti MTVR andmekoosseisude laiendamisega. Täpsemalt vt allpool.

Muudel puhkudel kulu puudub või on ette näha saavutatavat tulu – näiteks tulenevalt uuest normist, mis sedastab, et alamregistrite EVK ja HAMPI andmete hävitamisele peab asuma nende andmete säilitamise tähtaja möödumisel viivitamata, ilma seni kehtinud ajalise lõtkuta. Nõnda väheneb koormus MTA serveritele, vähesel määral ka paberdokumentide hoidlale, aga ka koormus turvameetmete rakendamiseks – millel kõigil on rahaline mõõde.

6.2.1. seonduvalt alamregistriga TJMR

MTA vaates: alamregistri TJMR arenduse rahastamiseks on kasutatud Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondi rahalisi vahendeid, milline summa ilma käibemaksuta on kuni 83 333 eurot. Turvateste puudutav selgumisel. Arendajad on Hemes AS, Askend Estonia OÜ ja Nortal AS.

Eelmainitud summa arvelt on loodud:

- X-tee andmevahetuslahendus, mille kaudu edastatakse TÖR-st andmed LTR-loa kehtetuks tunnistamiseks ilma et LTR-loa saaja peaks PPA-t eraldi teavitama
- X-tee andmevahetuslahendus ja rakendus, mis võimaldab MTA-l LTR-i andmeid vastu võtta ja talletada, et neid andmeid saaks kasutada riskianalüüsides tööjõumaksudest kõrvalehoidjate tuvastamiseks.

³⁷ Täiendus lähtub eelnõu koostööstamisprotsessis Justiits- ja Digiministeeriumi 30.märtsi 2026.a kirjas nr 8-2/1630 esitatud märkusest.

PPA vaates: MTA hallatava TJMR rakendamine, kuhu hakkavad X-tee vahendusel laekuma välismaalase Eestis töötamisega seotud andmed PPA hallatavast LTR-st, toob PPA-le kaasa infosüsteemide arendamise ja haldamise kulud ning koolitus- ja teavitustegevuste kulud.

Muudatused on seotud PPA rändemenetlusinfosüsteemi arendusprojektiga (RIS II etapi teine osa), mille tulemusena valmivad:

- LTR-i andmevahetuslahendused MTA ja Tööinspektsiooni (TI) andmekogudega
- ühe-akna-lahendus nii lähetatud töötajate andmete edastamiseks TI-le kui ka MTA-le vajalike andmete edastamiseks töötamise registreerimisel MTA hallatavas TÖR-s.

RIS II etapi teise osa arendustööde maksumus on 417 000 eurot ilma käibemaksuta, millest PPA ja MTA andmevahetust puudutava osa maksumus on 62 550 eurot ilma käibemaksuta. Arendustöid rahastatakse Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika fondi meetme „Digiriik“ tegevustest ja Siseministeeriumi olemasolevast eelarvest. Kuni 2026.aasta lõpuni on RIS arendustöödeks katteallikad olemas. Muudatuse rakendamisega kaasnevad kulusid on kirjeldatud välismaalaste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (rändemenetluste tõhustamine) eelnõu³⁸ seletuskirjas ([548 SE](#)), lk 73–75.

6.2.2. seonduvalt alamregistriga APEX-TELLER

Alamregistri APEX-TELLER puhul vajaliku arenduse rahastamiseks kasutatakse riigieelarvelisi vahendeid (need olemas). Arenduse maksumus ilma käibemaksuta on kokku 174 096 eurot, millele lisanduvad turvatestid orienteeruva maksumusega 25 000 eurot. Turvatestide teostaja selgumisel. Arendajad on Helmes AS ja Askend Estonia OÜ.

Eelmainitud summa arvelt on tehtud järgmist:

- muudatuste analüüsid
- uue komponendi loomine koos UI-vaadetega (kliendile/ametnikule)
- rakenduste (klient/ametnik) UI-vaadete muutmine
- rakenduste funktsionaalsuste täiendamine
- andmemudeli täiendamine
- olemasolevate andmete migratsioon.

Siinmainitud kulud kannab MTA ise, kasutades selleks investeeringute baaseelarvet.

6.2.3. seonduvalt alamregistriga MORE

MTA vaates: alamregistri MORE puhul vajaliku arenduse rahastamiseks on kasutatud riigieelarvelisi vahendeid (need olemas). Arenduse maksumus ilma käibemaksuta on kokku 1 055 000 eurot, millest 2025.a – 505 000 eurot ja 2026.a – 550 000 eurot. Kuna rakenduses muutub vaid mootorsõidukimaksu arvutamiseks vajalike andmete kasutamise loogika, siis turvatestide ei teostata. Arendajad on Helmes AS ja Askend Estonia OÜ.

Eelmainitud summa arvelt on tehtud järgmist:

maksuperioodi lühendamise arvutamine liiklusregistrist kustutatud sõidukitele –

- muudatuste analüüsid
- rakenduse andmemudeli muutmine
- maksuarvutuse valemi muutmine

---

³⁸ Eelnõu seadusena vastu võetud 26.märtsil 2025.a. RT I, 17.04.2025, 2.

Kättesaadav <https://www.riigiteataja.ee/akt/117042025002>

- rakenduste (klient/ametnik) UI-täiendamine ja muutmine
- haldusdokumentide vormide muutmine

lastega peredele maksuvähenduse arvutamine –

- muudatuse analüüsid
- uue funktsionaalsuse loomine
- rakenduse andmemudeli muutmine
- rakenduse täiendavate andmete pärimine ja kasutamine (hooldusõigused)
- maksuarvutusse uue valemi loomine
- rakenduste (klient/ametnik) UI-täiendamine ja muutmine
- haldusdokumentide vormide muutmine

lisaks, kuna mõlemad muudatused ja teavituste kanali muutmine on tulnud üheaegselt realiseerida –

- tagasiulatuvatest muudatustest teavitamiseks eraldi teavituse malli loomine
- rakendustesse uute funktsionaalsuste lisamine (nt kliendile võimalus liikuda otse rakendusest mootorsõidukimaksu ettemaksukontole tagastust taotlema)
- rakendamise tugi.

Transpordiameti vaates: arendused, mis on vajalikud Transpordiameti ja MTA vahelise andmevahetuse uuendamiseks mootorsõidukimaksu rakendamise eesmärgil, on maksumuses 70 000 eurot. Sellekohased rahalised vahendid Transpordiametil olemas³⁹.

6.2.4. seondult alamregistri MTVR

Kulusid, mis kaasnevad alamregistri MTVR andmekoosseisu sisulise laiendamisega (seondult krüptovarateenuse pakkuja maksualase aruandluskohustuse ja sellealase teabevahetusega), on analüüsitud [795 SE Seletuskiri docx](#), lk 43–44. Seevastu alamregistri MTVR struktuuri korrastamine arendusi ega sellega seostuvaid kulusid ei tingi.

Alamregistri MTVR struktuuri ja sellest tulenevalt ka andmekoosseisu selgem määratlemine toetab andmehalduse läbipaistvust. Samuti loob alamregistri MTVR struktuuri korrastamine MTA-le tugevama õigusliku aluse töödelda MTVS alusel kogutavaid andmeid ühtse ja koordineeritud süsteemi osana. Siiski on perspektiivis (MKR-i põhimääruse uue teksti koostamisel 2027.a) ette näha, et käesoleva eelnõuga sätestatavad alam-alamregistrid sedastatakse eraldi alamregistritena, st MKR-i põhimääruse eraldi paragrahvides.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras, st kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist. Määruse jõustumiseks ei ole ette nähtud konkreetset kuupäeva, kuivõrd muudatusi – eeskätt selliseid, mis tulenevad juba kehtivatest seadustest – soovitakse rakendada kohe esimesel võimalusel.

8. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude kooskõlastamissüsteemi EIS kaudu ametlikuks kooskõlastamiseks Justiits- ja Digiministeeriumile, samuti Siseministeeriumile.

³⁹ Vt ka Vabariigi Valitsuse 20.novembri 2025.a korraldus nr 218 „Raha eraldamine“. Kättesaadav <https://www.riigiteataja.ee/akt/321112025002>

Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastas eelnõu märkustega. Siseministeerium kooskõlastas eelnõu märkega EIS-s.

Ühtlasi esitati eelnõu arvamuse saamiseks Andmekaitse Inspeksioonile, Riigi Infosüsteemi Ametile, Politsei- ja Piirivalveametile, Keskkonnaametile, Rahapesu Andmebüroole ning Transpordiametile, samuti Eesti Kaubandus-Tööstuskojale ja Eesti Hasartmängude Korraldajate Liidule.

Kirjalikud arvamused (märkustega) laekusid Andmekaitse Inspeksioonilt ja Riigi Infosüsteemi Ametilt.

Justiits- ja Digiministeeriumi, Andmekaitse Inspeksiooni ja Riigi Infosüsteemi Ameti märkuste ja nendega arvestamise kohta saab ülevaate kooskõlastustabelist (seletuskirja lisa 1).

Kokkuvõttes on eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamise ettevalmistamise käigus tehtud eelnõu tekstis järgmised muudatused:

- vaadates läbi Justiits- ja Digiministeeriumi märkust alamregistri NAP andmekoosseisu täiendamise osas (*eelnõu algteksti p 13*) on eelnõu koostajad otsustanud sellekohase muutmiskäsu eelnõust üldsegi välja jätta
- tulenevalt 15.aprillil 2026.a Riigi Teatajas avaldatud ja 25.aprillil 2026.a jõustunud maksualase teabevahetuse seaduse, maksukorralduse seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse (halduskoostöö direktiivi ülevõtmine) § 2 punktist 1, millise sättega kehtestati maksukorralduse seaduse § 17 maksukohustuslaste registri kohta uues redaktsioonis, on lisatud eelnõusse uued punktid 1–3 korrastamaks MKR-i põhimääruses sisalduvaid viiteid MKS §-le 17.

Eelmainitud muudatuste tulemusel on muutunud ka eelnõu numeratsioon.